

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

AZ EREDETI NYELVEN SUGÁRZOTT
FILMALKOTÁSOK
KÖZZÉTÉTELÉNEK TAPASZTALATAI
(2015-2019)

Közzétéve: 2020. július 10.

Bevezetés

Az Mttv. 38. § (3) bekezdése értelmében „a JBE lineáris médiaszolgáltató a digitális műsorterjesztéssel terjesztett valamennyi médiaszolgáltatása során köteles biztosítani, hogy a 19 óra és 23 óra között közzétett,

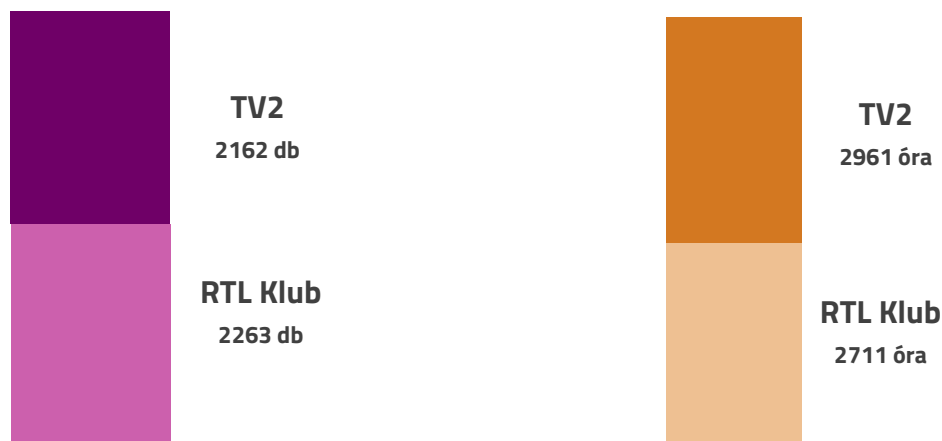
- eredetileg nem magyar nyelven készített filmalkotások és filmsorozatok
- legalább egynegyede
- eredeti nyelven
- magyar felirattal is elérhető legyen, ideértve a 23 óra előtt elkezdődő, de azt követően véget érő műsorszámokat is.”

A fenti elvárásokat szem előtt tartva, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság 2013 óta (2015-től napi rendszerességgel) vizsgálja a digitális műsorterjesztéssel továbbított jelentős befolyásoló erővel (JBE) rendelkező lineáris médiaszolgáltatók eredetileg nem magyar nyelven készített filmalkotásaira vonatkozó kvóta teljesítését. A két JBE televízió (RTL Klub és TV2) kontrollja során mind a Nielsen Közönségmérés Kft. információit, mind a médiaszolgáltatók adásjegyzőkönyveit felhasználtuk. A következőkben az elmúlt öt év fontosabb és érdekesebb tapasztalatai kerülnek bemutatásra.

Összefoglaló adatok

2015. január 1. és 2019. december 31. között az RTL Klub és a TV2 műsorkínálatából összesen 7601 (közel 7755 órát kitevő) filmalkotás és sorozatepizód közreadását ellenőrizte az NMHH 120 vizsgálati jelentés keretében. Ezen filmalkotások közül 4425 készült eredetileg nem magyar nyelven - a továbbiakban ezek képezik az analízis tárgyát (**1. ábra**). Az eredeti nyelven történő közreadás összesen 168 esetben maradt el, a magyar nyelvű feliratozást pedig mindössze 13 alkalommal mellőzték. Az előbbieket közül 125 filmalkotás eredendően angol nyelven készült, 34 pedig törökül. Az eredeti nyelvű audiosáv hiánya miatt 90 adásnap esetében vélelmezett törvénysértést a hatóság (vagyis amikor a vizsgált időszámban más alkotások megfelelő bemutatásával sem sikerült elérni a 25 százalékos arányt), ezen anomáliák közül 87 kötődött a TV2-höz, míg három az RTL Klubhoz.

1. ábra: Az eredetileg nem magyar nyelven készült filmalkotások, sorozatok darabszáma és időtartama csatornánként (2015-2019)

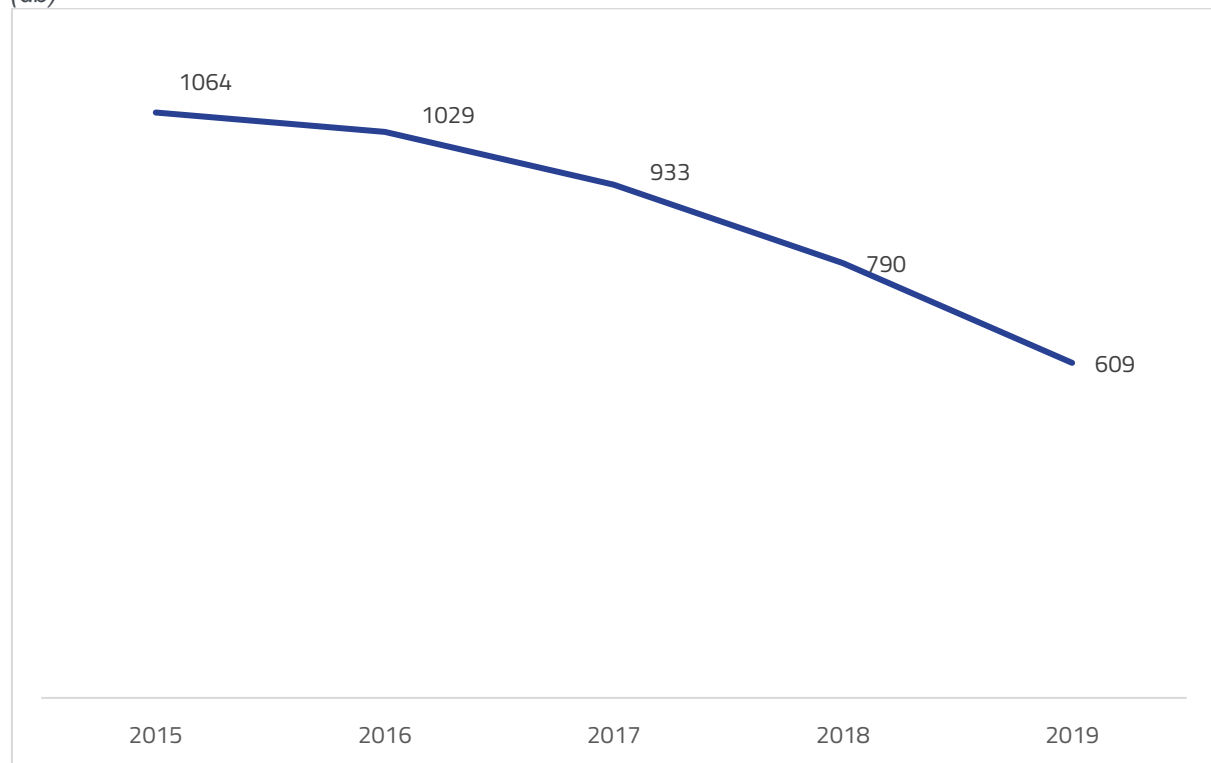

Táblázat az 1. ábrához: Az eredetileg nem magyar nyelven készült filmalkotások, sorozatok darabszáma és időtartama csatornánként (2015-2019)

	TV2	RTL Klub
darabszám	2162	2263
óra	2961	2711

Az éves adatok azt mutatják, hogy évről-évre csökkent a 19-23 óra közötti időszakban műsorra tűzött filmalkotások, sorozatok száma: 2015-ben még 1064, 2019-ben azonban már csak 609 került adásba **(2. ábra)**.

2. ábra: Az eredetileg nem magyar nyelven készült filmalkotások, sorozatok száma éves bontásban (db)

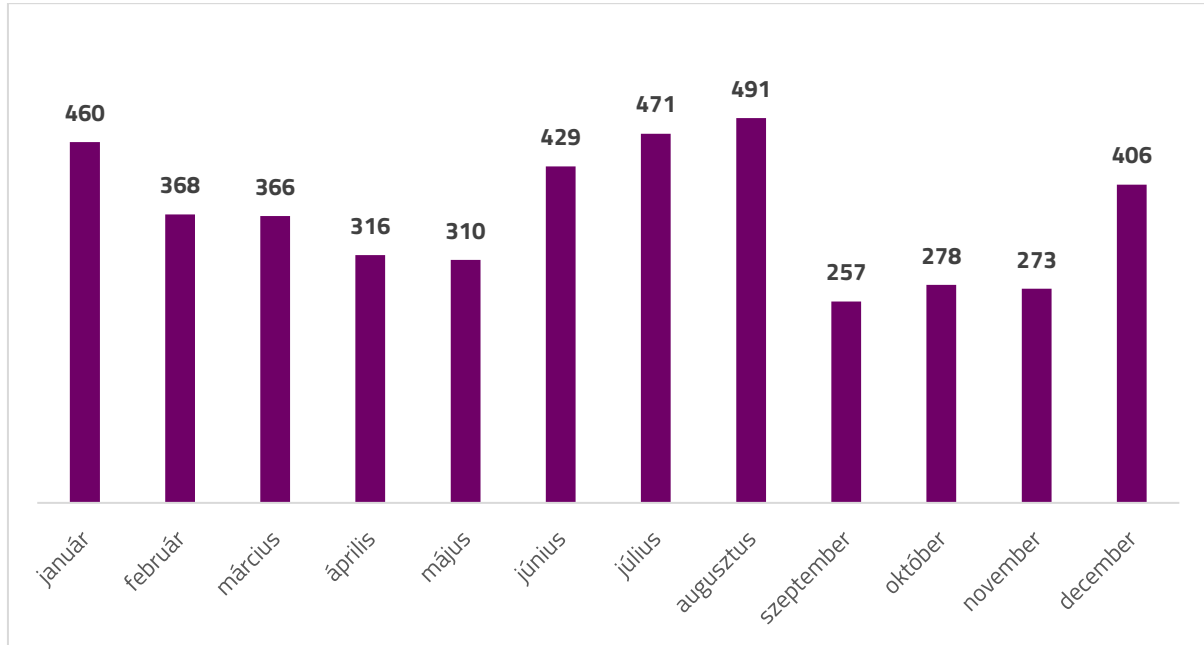

Táblázat a 2. ábrához: Az eredetileg nem magyar nyelven készült filmalkotások, sorozatok száma éves bontásban (db)

Év	2015	2016	2017	2018	2019
darabszám	1064	1029	933	790	609

A filmalkotások „főműsoridős” bemutatása szempontjából a december-januári ünnepi időszak, illetve a nyári „uborkaszegzon” számított a legnépszerűbbnek az elmúlt öt évben (**3. ábra**).

3. ábra: Az eredetileg nem magyar nyelven készült filmalkotások, sorozatok száma havi bontásban (db)

Táblázat a 3. ábrához: Az eredetileg nem magyar nyelven készült filmalkotások, sorozatok száma havi bontásban (db)

Hónap	ja- nuár	feb- ruár	már- cius	ápri- lis	május	június	július	augus- tus	szept- tember	októ- ber	nov- ember	dec- ember
darab- szám	460	368	366	316	310	429	471	491	257	278	273	406

A filmek és sorozatok származási helyét tekintve elsősorban az Egyesült Államokból importált alkotások fölényre (83,5 százalék), de népszerűnek számítottak a török (8,3 százalék) és német (3,7 százalék) produkciók is (**1. táblázat**). Összehasonlításként: a vizsgált években 3176 magyarországi származású alkotás került képernyőre, a napi szappanoperákat nem számítva pedig 1519.

1. táblázat: A filmalkotások, sorozatok tíz leggyakoribb származási helye (db, %)

Ország	Esetszám	%
USA és USA-koprodukció	3693	83,5
Törökország	369	8,3
Németország	163	3,7
Kanada	39	0,9
Németország, Ausztria	32	0,7
Franciaország	28	0,6
Anglia	24	0,5
Olaszország	16	0,4
Ukrajna	9	0,2
Ausztrália	8	0,2

Az **1. táblázatban** feltüntetett adatok alapján nem meglepő az angol nyelv elsősorú túlsúlya (**2. táblázat**). A televíziók közötti megoszlást áttekintve kiemelésre érdemes, hogy a francia nyelv a TV2 esetében mutatkozott népszerűbbnek (TV2: 23 eset vs RTL Klub: 7 eset), míg a németül és törökül megszólaló alkotások elsősorban az RTL Klub kínálatát jellemezték (124 eset vs TV2: 71 eset; illetve 207 eset vs TV2: 123 eset). Az eredeti nyelven történő sugárással kapcsolatos szabályozás megalkotása mögött elsődlegesen az a törvényalkotói szándék húzódott meg, hogy az idegennyelv-tanulást ezzel is elősegítsék.¹ Ebből kiindulva összevetettük az eredeti nyelven hozzáférhetővé tett programinformációkat (**2. táblázat**) a nyelvvizsgákon legnépszerűbbként szereplő nyelvekkel. Az angol, a német, a francia, az olasz és az orosz nyelv televíziós részesedése megfeleltethető a nyelvizsga adatokkal. A spanyol nyelvű tartalom ebben a relációban erősen alul-, míg a török felülreprezentáltak számított.

2. táblázat: A filmalkotásokban, sorozatokban beszélt nyelvek (db, óra:perc:másodperc, %)

Beszélt nyelv	Esetszám	Esetszám %	Időtartam	Időtartam %
Angol	3678	83,1	4977:22:12	87,85
Török	330	7,5	254:16:51	4,49
Német	195	4,4	155:45:07	2,75
Magyar²	168	3,8	203:14:46	3,59
Francia	30	0,7	44:27:00	0,78
Orosz	8	0,2	6:40:50	0,12
Olasz	7	0,2	11:09:28	0,20
Angol, mandarin	2	0,0	2:58:34	0,05
Kínai, angol	2	0,0	3:11:40	0,06
Koreai	1	0,0	1:53:06	0,03
Német, svájci német, afrikaans	1	0,0	1:41:53	0,03
Spanyol	1	0,0	1:15:16	0,02
Spanyol, angol	1	0,0	1:52:06	0,03

Összesen 1386 különböző című alkotás került bemutatásra 2015 és 2019 között, ezek közül legmagasabb esetszámban - értelemszerűen - sorozatok fordultak elő, a Top 40-be egész estés filmalkotás nem került be (**3. táblázat**).

¹ https://eduline.hu/nyelvtanulas/20111016_feliratos_film_nyelvtanulas

² Az eredeti nyelvű bemutatás elmaradása miatt

3. táblázat: A legmagasabb esetszámban előforduló alkotások (Top 10, teljes minta, esetszám)

Cím	Esetszám	Csatorna
Dr. Csont (USA – krimisorozat)	198	RTL Klub
Szulejmán (Törökország – filmsorozat)	195	RTL Klub
A szultána (Törökország – történelmi sorozat)	123	TV2
Castle (USA – filmsorozat)	112	RTL Klub
Cobra 11 (Németország – akciósorozat)	109	RTL Klub
NCIS – Tengerészeti helyszínelők (USA – krimisorozat)	108	TV2
CSI (USA – krimisorozat)	86	RTL Klub
Hegyi doktor – Újra rendel (Németország-Ausztria – filmsorozat)	67	TV2
Halálos fegyver (USA – akciófilm-sorozat)	58	RTL Klub
Miami helyszínelők (USA – filmsorozat)	51	RTL Klub

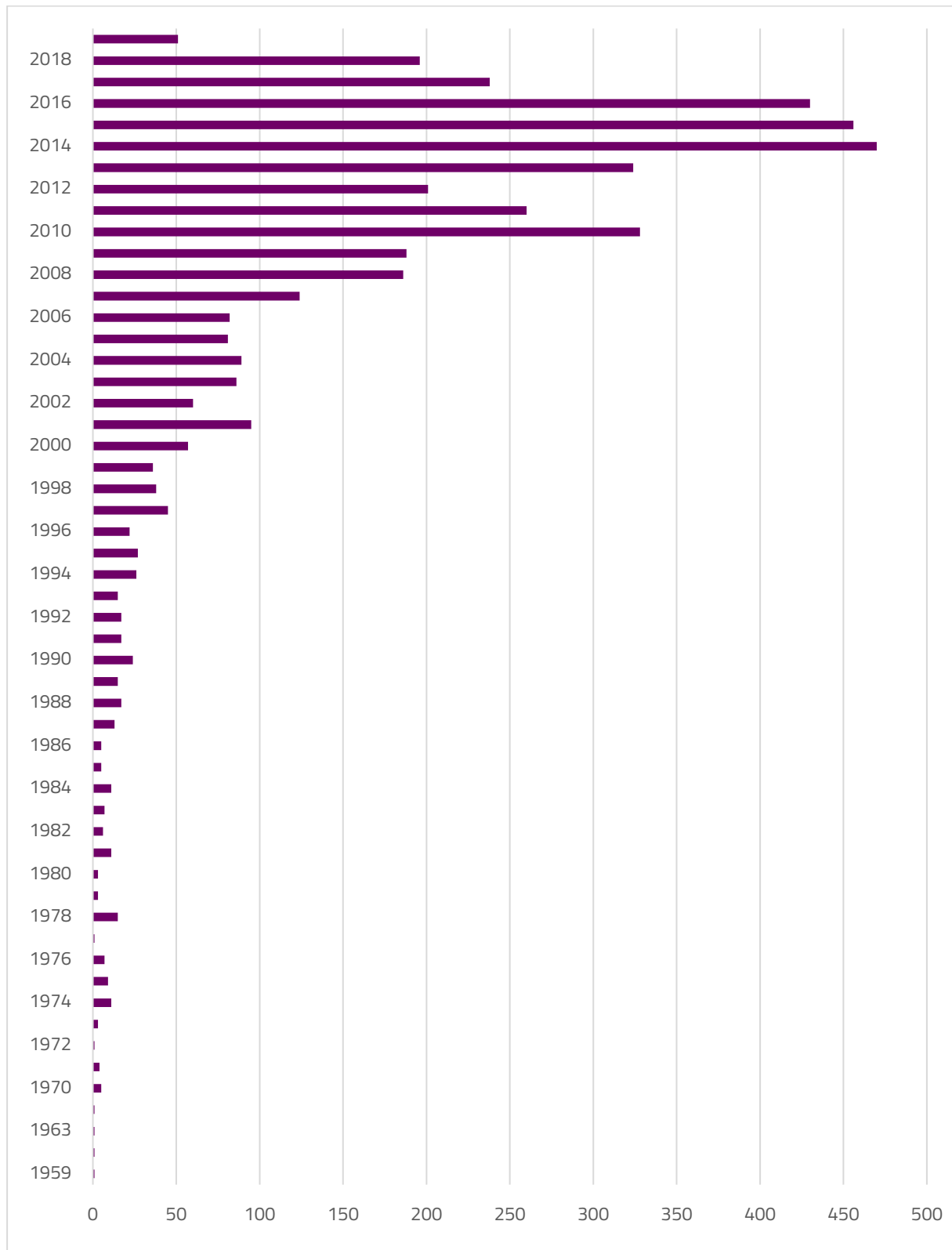
A nagyjátékfilmek esetében a Nagyfiúk című amerikai vígjáték érte el a legmagasabb bemutatási számot – öt év alatt nyolcszor tűzték programra (**4. táblázat**). A televíziók – hagyományosan - a könnyedebb műfajokat részesítik előnyben a műsorkínálatuk kialakításakor.

4. táblázat: A legmagasabb esetszámban előforduló mozifilmek (esetszám)

Cím	Esetszám	Csatorna
Nagyfiúk (USA – vígjáték)	8	RTL Klub (3), TV2 (5)
Apádra ütök (USA – vígjáték)	7	TV2
Die Hard 3. – Az élet mindig drága (Nagy-Britannia-USA – akciófilm)	7	RTL Klub (3), TV2 (4)
Godzilla (USA – kalandfilm)	7	RTL Klub (1), TV2 (6)
Ha igaz volna (USA - romantikus vígjáték)	7	TV2
Hogyan veszítsünk el egy pasit tíz nap alatt (USA-Németország – vígjáték)	7	TV2
A gondozó (USA - családi vígjáték)	6	RTL Klub (3), TV2 (4)
Agyó nagy Ó (USA – vígjáték)	6	TV2
Amerikába jöttem (USA – vígjáték)	6	TV2
Avatar (USA – sci-fi kalandfilm)	6	RTL Klub (1), TV2 (6)
Csak szexre kellesz (USA – romantikus vígjáték)	6	TV2
Die Hard 4. - Legdrágább az életed (USA-Nagy-Britannia – akciófilm)	6	TV2
Kellékeleség (USA – romantikus vígjáték)	6	RTL Klub (3), TV2 (3)
Kincs, ami nincs (Olaszország – akcióvígjáték)	6	RTL Klub
Orvlövész (USA – akcióthriller)	6	TV2
Ötödik elem (USA-Franciaország – sci-fi)	6	TV2
Támadás a Fehér ház ellen (USA – akciófilm)	6	RTL Klub (3), TV2 (2)
Transformers - A bukottak bosszúja (USA – sci-fi akciófilm)	6	TV2
Transformers (USA – sci-fi akciófilm)	6	TV2
Transformers 3. (USA – sci-fi akciófilm)	6	TV2
Utódomra ütök (USA – vígjáték)	6	TV2
Vejedre ütök (USA – vígjáték)	6	TV2

A televíziók előnyben részesítették a 2010-es években készült produciókat (**4. ábra**). Az összes, mintánkban szereplő filmalkotás kétharmada ebből a korszakból származott. A legpatinásabb műsorra tűzött film az 1959-ben készült Ben Hur volt.

4. ábra: A bemutatott filmalkotások megoszlása gyártási év alapján

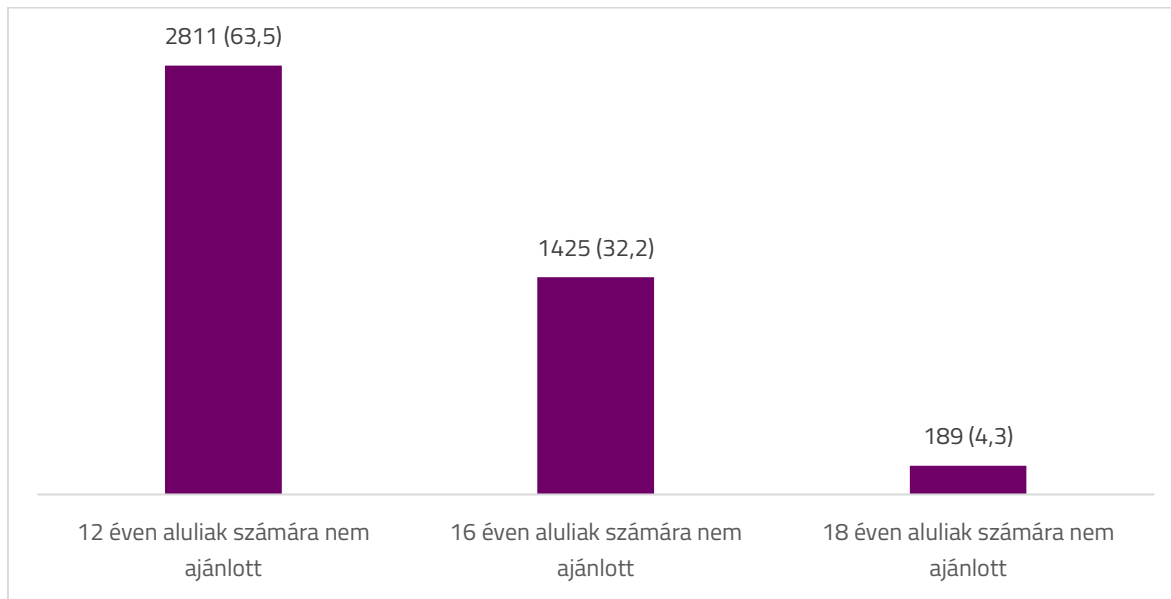

Táblázat a 4. ábrához: A bemutatott filmalkotások megoszlása gyártási év alapján

Év	Gyakoriság	Év	Gyakoriság
1959	1	1993	15
1960	1	1994	26
1963	1	1995	27
1966	1	1996	22
1970	5	1997	45
1971	4	1998	38
1972	1	1999	36
1973	3	2000	57
1974	11	2001	95
1975	9	2002	60
1976	7	2003	86
1977	1	2004	89
1978	15	2005	81
1979	3	2006	82
1980	3	2007	124
1981	11	2008	186
1982	6	2009	188
1983	7	2010	328
1984	11	2011	260
1985	5	2012	201
1986	5	2013	324
1987	13	2014	470
1988	17	2015	456
1989	15	2016	430
1990	24	2017	238
1991	17	2018	196
1992	17	2019	51

Az adatok ismeretében meglepő, hogy a vizsgált ötéves periódusban egyetlen egy, I. vagy II. korhatár-kategóriába sorolt filmalkotás vagy sorozat sem került közreadásra. 63,5 százalékuk a III., 32,2 százalékuk a IV., 4,3 százalékuk pedig az V. korhatári kategóriában szerepelt (**5. ábra**). A két televízió szinte megegyező arányban mutatta be az egyes korhatári megjelölésekhez tartozó tartalmakat: pl. az RTL Klubon 100 (4,4%), míg a TV2-n 89 (4,1%) 18 éven felüliek szánt alkotás kapott helyet. A legtöbb filmalkotás a nyári szünet alatt került adásba, az V. kategóriába sorolható műsorszámok közül a legtöbbet mégsem ebben az intervallumban, hanem december és március között mutatták be (**5. táblázat**). Az évek haladtával egyre kevesebb, kifejezetten felnőtteknek szóló tartalom bukkant fel a programokban (2015: 63 eset, 2016: 41 eset, 2017: 45 eset, 2018: 25 eset, 2019: 15 eset).

5. ábra: A filmalkotások megoszlása korhatár-besorolás alapján (db, %)

Táblázat az 5. ábrához: A filmalkotások megoszlása korhatár-besorolás alapján (db, %)

	esetszám	százalék
12 éven aluliak számára nem ajánlott	2811	63,5
16 éven aluliak számára nem ajánlott	1425	32,2
18 éven aluliak számára nem ajánlott	189	4,3
összes	4425	100,0

5. táblázat: A korhatár-besorolás és a bemutatás hónapja közötti összefüggések (db)

Hónap/kategória	12 éven aluliak számára nem ajánlott	16 éven aluliak számára nem ajánlott	18 éven aluliak számára nem ajánlott	Összesen
január	283	151	26	460
február	223	124	21	368
március	246	99	21	366
április	196	101	19	316
május	204	96	10	310
június	298	123	8	429
július	316	140	15	471
augusztus	320	158	13	491
szeptember	144	102	11	257
október	152	113	13	278
november	148	112	13	273
december	281	106	19	406
Összesen	2811	1425	189	4425

Összefoglalás

Összesen 4425, eredetileg nem magyar nyelven készült filmalkotás bemutatását ellenőrizte az NMHH 2015 és 2019 között, melynek során 90 törvénytörtés került feltárára. A műsorra tűzött filmalkotások száma az évek előre haladtával egyre csökkent, bemutatásuk a nyári hónapokban csúcspontot ért el. A külföldi filmek kínálatára az Egyesült Államokból származó, eredetileg angol nyelven, a 2010-es években készült művek túlsúlya volt jellemző. A 19 és 23 óra közötti legnézettebb időszakban családbarát tartalmak szinte egyáltalán nem fordultak elő, igaz, ezzel párhuzamosan az V. korhatár-kategóriába sorolt filmalkotások volumene is csökkent.